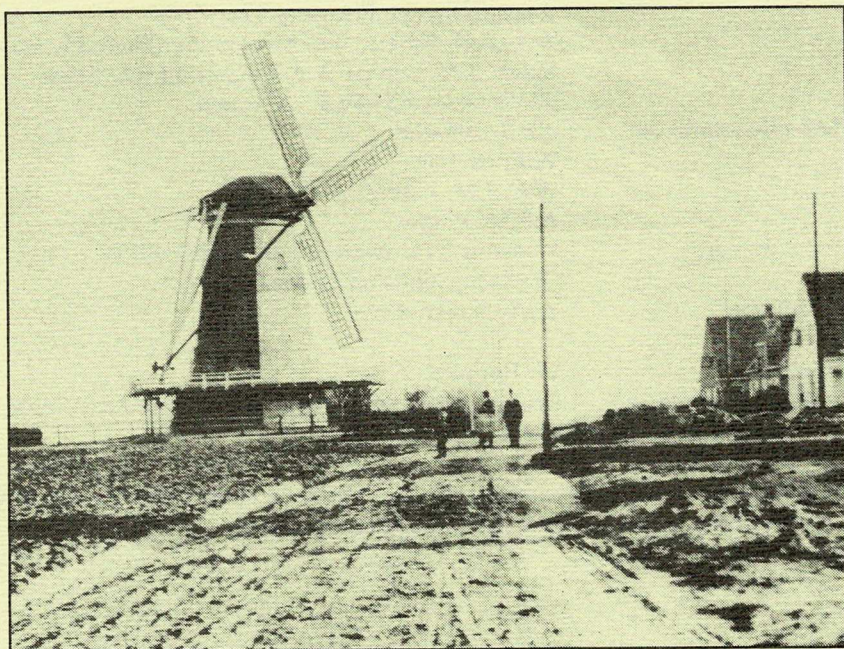

VAN ZOYS TOT SOEST

TIJDSCHRIFT VAN DE
"HISTORISCHE VERENIGING SOEST"

OMSLAG VAN ZOYS TOT SOEST / 22e jaargang nummer 1

voorzijde foto ' Windhond'

binnenzijde voorkant omslag

Foto omslag:

Molen de Windhond, Molenweg - Molenstraat, Soest.

Historische Vereniging Soest

Opgericht 8 mei 1980.

Bestuur:

Voorzitter	: W.P. de Kam, Emmalaan 3, Soest
Secretaris	: Mevr. W.J.M. Schalkx-Jongeling, Korte Melmweg 21, Soest (035-6012769)
Penningmeester	: A.F.M. Krijger, Clemensstraat 54, Soest
Overige leden	: R.P. van Dorresteyn, Kolonieweg 6a, Soest A.J. van den Dijssel, Irenelaan 7, Soest J.E.J. Hilhorst, Plasweg 57a, Soest W.C.J.M. Peters, van Mecklenburglaan 24, Soest Mevr. J.M. van de Poll, Reigerpad 54, Soest. W. Routers, Cimbaal 19, Soest.
Redactiecommissie	: J.E.J. Hilhorst W.P. de Kam W.C.J.M. Peters A.F.M. Krijger
Redactie-adres	: Plasweg 57a, telefoon: 035 - 6018639 E-Mail: johhilh@casema.net
Homepage	: www.soest.nl/hvs
Omslag	: W. Routers
Grafische verzorging	: Drukkerij Practicum BV, Torenstraat 22a, Soest
Alle rechten voorbehouden.	

Overname uit deze uitgave is alleen toegestaan na schriftelijke toestemming van het bestuur van de Historische Vereniging Soest.

ERRATA:

HUIZEN IN HET BUITENGEBIED “LAAG HEES” (PIJNENBURG) IN 1832

In dit artikel (21^e jaargang nr 3 –winter 2000) zijn enkele storende fouten geslopen.

* De zin:

In de eerste archiefboeken bovenaan staan de oppervlakten vermeld in B.R.V.
(Bunder –Roede – Voet), verplichte metrieke stelsel Ha.-A. Ca.

had moet zijn:

In de eerste archiefboeken bovenaan staan de oppervlakten vermeld **als** in B.R.V.
(Bunder –Roede – Voet), **toch was de oppervlakte gemeten in het sinds 1826**
verplichte metrieke stelsel Ha.-A. Ca.

* Toe te voegen na de zin:

Het is niet bekend of genoteerd of de eigenaar het zelf bewoonde. Van de erfpachters
of gebruikers zijn slechts zij bekend die per akte een overeenkomst hadden.

Hierbij een lijst in volgorde der kadastrale perceel no. uit 1832. Bij de omschrijving
waar staat Huis en plaats is bijv. de oppervlakte van het hele terrein rond de boerderij
of woning, inclusief schuur, hooiberg, mesthoop, boomgaard, stal enz. Waar staat
Huis of Huisje waren het meestal bestaande woningen van dagloner of werklui van de
eigenaren.

* In de lijst boven HA. A .CA toevoegen: B . R. V

Kadaster Nummer	Omschrijving gemeten grootte	Omgerekend metriek stel- sel m2	Naam eigenaar en nr legger (evt. naam erfpachter)
	B . R. V HA. A .CA		

De nummers beginnend met 8 hadden met een 3 moeten beginnen.

* Vele van de 37 op de lijst vermelde behuizingen.....

* In de voetnoot:

“Kopieën van deze kadastergegevens” vervangen door “Kopieën van deze **eerste**
kadastergegevens”

HET ERF GROOTELOO AAN HET KORT END (DEEL 2)

G.J.M. Derks

De familie Van Stoutenburg

Vanaf 1737 was het erf Grooteloo verhuurd aan het in dat jaar getrouwde echtpaar Peter Janse van Stoutenburg en Antje Teunisse (van) Dorresteijn.¹⁶ Het erf werd verhuurd met ongeveer 35 morgen land en kan in dit opzicht tot de grote boerderijen van Soest gerekend worden. In 1769-1770 had Peter van Stoutenburg negen koeien, hetgeen eerder duidt op een bedrijf van gemiddelde omvang. In deze jaren stierven drie van zijn runderen aan de pest.¹⁷

Voor zover bekend bestond het gezin van Peter van Stoutenburg uit zeven kinderen, namelijk vijf zoons en twee dochters. De oudste dochter Gijsbertje van Stoutenburg trouwde in 1763 met **Peter Isaakse** Stalenhoef, landbouwer in de Birk. De tweede dochter Aaltje van Stoutenburg was in 1784 getrouwd met Gijsbert Gerritse Schouten, landbouwer aan het Lange End. Van de zoons waren alleen Cors en Aart getrouwd. Aart (van) Stoutenburg werd de voorvader van de Eemnesser tak van deze familie.¹⁸

Na het overlijden van Peter Janse van Stoutenburg in 1795 en zijn vrouw Antje Dorresteijn in 1789 bleven de zoons Toon, Jan, Cors en Peter op de boerderij wonen. Cors Peterse van Stoutenburg trouwde in 1799 op 54-jarige leeftijd met de dertig jaar jongere Bartje Janse Haan, dochter van Jan Hendrikse Haan, bakker en landbouwer. Door dit huwelijk was het voortbestaan van deze familie in Soest verzekerd. Behalve enkele jong gestorven kinderen bestond het gezin van Cors Peterse van Stoutenburg uit zoon Pieter (1800) en dochters Antje (1806), Grietje (1812) en Maria (1814). Bij de geboorte van Maria was Cors al ruim 68 jaar oud!

Grooteloo was inmiddels al jaren eigendom van jhr. Mr. Wilhelmus Franciscus (van der Merwede) van Muijlwijk, de jongste zoon van Aloysius van Muijlwijk en Alijda van Lielaar, die respectievelijk in 1742 en 1763 waren overleden. Wilhelmus Franciscus overleed ongehuwd te Amersfoort op 22 december 1800. Op 9 juni 1801 werd in de Stads Doelen te Amersfoort een groot deel van zijn

nalatenschap publiek geveild onder leiding van de Amersfoortse notaris J. de Louter. Ook het erf Grooteloo met 35 morgen land kwam onder de hamer. De boerderij werd ingezet door Aart Jacobse Stalenhoef op 4400 gulden, maar gekocht door Cors Peterse van Stoutenburg voor een bedrag van 6000 gulden. Na ruim zestig jaren van huur was de boerderij nu eigendom van de familie Van Stoutenburg!

Winter op Grooteloo; de ijspegels hangen aan het rieten dak. Peter van den Breemer met zijn paard voor de boerenkar, hoogstwaarschijnlijk een product uit de wagenmakerij van de familie van den Dijssel.

Cors van Stoutenburg overleed op 13 december 1823. Zijn inwonende ongehuwde broers Jan, Peter en Toon overleden respectievelijk in 1817, 1825 en 1829. Cors van Stoutenburg en Bartje de Haan hadden waarschijnlijk goed geboerd op Grooteloo, want Bartje was in staat om in de loop der jaren de bezittingen nog aanmerkelijk uit te breiden. In 1824 kocht zij een huisje met wat grond aan de Brink, dat zij legateerde aan haar dochter Antje bij testament van 23 april 1825. Voorts kocht Bartje op een veiling in 1830 in de directe omgeving van de boerderij twee percelen bouwland genaamd *De Blaak* naast het land dat de familie Van Stoutenburg daar al bezat en op een veiling in 1833 een boerderij aan het Lange Eind (thans Korte Brinkweg). De laatstgenoemde boerderij werd aangekocht voor de oudste zoon Pieter die dat jaar in het huwelijk trad met Jannetje Butzelaar.

Bartje van Stoutenburg-de Haan overleed op 18 mei 1848. De vier kinderen verdeelden op 28 februari 1849 de nalatenschap.¹⁹ Daarbij werd zoon Pieter eigenaar van de door hem bewoonde boerderij aan het Lange Eind, dochter Antje kreeg het huisje aan de brink, terwijl het erf Grooteloo eigendom werd van de jongste dochter Maria. Door haar huwelijk in oktober 1849 met Aalbert Kuijer, afkomstig van de boerderij Krachtwijk te Hoogland, deden de Kuijers hun intrede op Grooteloo.

De familie Kuijer

Maria van Stoutenburg en Aalbert Kuijer trouwden op huwelijkse voorwaarden, waarbij onder meer werd bepaald dat Grooteloo eigendom zou blijven van Maria.²⁰ Zij was inmiddels ruim 35 jaar oud. Het gezin Kuijer-van Stoutenburg telde dan ook niet meer dan twee dochters, namelijk Maria of Mietje (1852) en Barbara (1855); een zoon Cornelis (1853) stierf kort na zijn geboorte.

Aalbert Kuijer en Maria van Stoutenburg kochten in 1850 op een veiling in de herberg De Drie Ringen voor 1600 gulden het huis en bijbehorende grond van de gebroeders Jan en Hendrik Bouman. Dit erf lag direct ten zuiden van Grooteloo; Aalbert Kuijer liet het pand in 1861 slopen.²¹ Verder kochten Aalbert en Maria nog diverse andere percelen, waaronder in 1862 de percelen hooiland genaamd *De Groote Spijker*, *De Vijf Vierel* en *De Achtermaat*, en in 1881 het wei- en hooiland genaamd *het Achterbosch*, met daarop een koehok.

Gezin van Peter van den Breemer en Barbara Kuijer, gefotografeerd voor de hooiberg, omstreeks 1905. Staand van links naar rechts Aal, Hannes, Mie en Mart. Zitend, midden Barbara Kuijer en Peter van den Breemer en voor: nichtje Mie van Hofslot (dochter van Aart van Hofslot en Mietje Kuijer) en Jansje van den Breemer.

Dochter Barbara Kuijer trouwde in mei 1884 met Peter van den Breemer; zij boerden aanvankelijk op 't Hoogje (thans restaurant) in de Kerkebuurt, dat zij waarschijnlijk voor zes jaar hadden gehuurd. In april van het daaropvolgende jaar 1885 overleed Maria van Stoutenburg. Aalbert Kuijer bleef op Grooteloo achter met zijn dochter Mietje. In februari 1888 kocht Aalbert Kuijer een deel van de Leeuwenkamp, het perceel bouwland ten noorden van Grooteloo. Vermoedelijk heeft hij daarop omstreeks 1890 een boerderij laten bouwen om daar zelf met zijn nog ongehuwde dochter Mietje te gaan wonen. Grooteloo werd toen betrokken door schoonzoon Peter van den Breemer en dochter Barbara Kuijer.

Mietje Kuijer trouwde in 1891 - bijna 39 jaar oud - met Aart van Hofslot, afkomstig van de boerderij Vosseveld in de Birk. Uit dit huwelijk werd een dochter geboren, namelijk Maria (Mie) van Hofslot (1895-1951), later getrouwd met Willem van Hamersveld. Mietje Kuijer overleed op 1 maart 1903. Ruim een half jaar later, op 18 december, werd de nog altijd onverdeelde nalatenschap van Maria Kuijer-van Stoutenburg eindelijk verdeeld. Daarbij kwam Grooteloo aan Peter van den Breemer en Barbara Kuijer.

Aalbert Kuijer bleef aanvankelijk bij zijn dochter Mietje, maar woonde de laatste jaren van zijn leven in een huisje dat hij huurde van Kasper Braakman. Hij overleed op 30 juli 1905 aan de gevolgen van een treinongeluk.

De families Van den Breemer en Van 't Klooster

Barbara Kuijer en Peter van den Breemer kwamen dus omstreeks 1890 van 't Hoogje naar Grooteloo. Op 't Hoogje waren de drie oudste kinderen geboren, namelijk:

- Hannes van den Breemer (1885-1976), landbouwer op de Krommert aan de Peter van den Breemerweg (vroeger Zwarteweg), in 1910 getrouwd met Mie Kok;
- Mie van den Breemer (1888-1970), in 1912 getrouwd met Cnelis Wantenaar, landbouwer op het Derde Erf in de Birk;
- Aart van den Breemer (1889-1889).

Op Grooteloo werd het gezin uitgebreid met drie dochters:

- Mart van den Breemer (1891-1950), in 1915 getrouwd met Drikus Valkenet, smid in de Kerkebuurt (Kerkstraat);

- Aal van den Breemer (1893-1984), in 1918 getrouwd met Theus Schothorst, veehouder aan de Laanstraat te Soestdijk;
- Jansje van den Breemer (1894-1948), in 1924 getrouwd met Piet Kuijer, landbouwer op Bleijendaal aan het Kerkpad Z.Z.

Grooteloo was destijds een redelijk grote boerderij met nogal wat land en zo'n vijftien stuks melkvee, het nodige jongvee, varkens en natuurlijk een paard. Peter van den Breemer was een boer die met zijn tijd meeding. Hij stond niet afkerig tegenover het gebruik van kunstmest, zoals vele andere boeren in die tijd. Op 24 november 1904 was hij een van de medeoprichters van de Onderlinge Soester Veeverzekering. Verder kreeg hij in december 1916 van de Commissie voor stalverbetering van het Utrechts Landbouw Genootschap een prijs van vijfentwintig gulden voor de door hem aangebrachte verbeteringen in zijn stal. Behalve boer was Peter tevens raadslid (gedurende veertig jaar), wethouder, loco-burgemeester en zetter voor 's Rijks Directe Belastingen. Tegenover het raadslidmaatschap stond omstreeks 1925 een vergoeding van vijftig gulden per jaar. Ook was hij bode van het Groot Gaasbeeker Schuttersgilde en voorzitter van de sociëteit "De Vriendschap", die resideerde in De Gouden Ploeg.

Na het huwelijk van de jongste dochter Jansje in 1924 werd het stil op Grooteloo. Drie jaar later, in oktober 1927, overleed Barbara Kuijer. Peter van den Breemer - dan bijna 66 jaar oud - deed zijn bedrijf echter nog niet aan de kant. Met behulp van twee vaste knechten, een meid en wat dagloners werd het bedrijf draaiende gehouden. Een van de meiden was Tonia Stalenhoef, later getrouwd met Piet Majoor in Soesterberg. Later hebben ook zijn kleindochters Bertha en Jenny Wantenaar bij hem ingewoond.

De betrekkelijk explosieve groei van Soest ging ook aan Grooteloo niet voorbij. Al voor de Tweede Wereldoorlog werden kleine stukken grond van Grooteloo als bouwterrein verkocht. Zelf schreef Peter van den Breemer in januari 1933 in het eerste nummer van het nieuwe blad "Uit de Raadszaal": "Soest is in de laatste tied bar groot e'worden en heel wat anders dan toen ik in de Road kwam. Toe zag je hier nog niks. Een paor boerderieen, wat huuzen, 'n kark en een school en as vanzelf ok een raodhuus. Ville's ha'j zoo wat heelemaal niet, in de kom die toe de Karkebuurt was, niks anders dan Middelwijk en Klein Jonkers Hofstede. De groote luu woonde toe meer tegen Baorn an. Nong staot 't heele dorp vol huuzen en scholen."

De
Commissie voor Stalverbetering
van het
Nieuw-Nederlandsch Landbouw Genootschap

kent toe aan den heer

P. van den Bremer te Soest

een prijs van vijf en twintig gulden

voor de door hem op aanwijzing van de Commissie
in 1916 aangebrachte verbeteringen in zijnen stal.

De Commissie voor Stalverbetering:

J. Draaiendael Voorzitter.

December 1916.

A. Meunier Secretaris.

Peter van den Bremer ontvangt een prijs van 25 gulden in verband met de door hem
aangebrachte verbeteringen in de stal van Grooteloo.

Peter van den Breemer overleed op zijn boerderij op 1 november 1944. Na zijn overlijden werd de boedel verdeeld, waarbij Grooteloo eigendom werd van zijn zoon Hannes. Deze deed de boerderij over aan zijn schoonzoon Toon van 't Klooster (Toon Pol), in 1945 getrouwd met zijn oudste dochter Bertha van den Breemer (1911-1996). Toon en Bertha vervingen in 1948 het bakhuisje aan de linkerzijde van de boerderij, door de aanbouw zoals deze tot aan de brand vorig jaar bestond. Al eerder was er een grote brand op de boerderij. Eind juli 1950 brandde namelijk de grote schuur achter de boerderij geheel af, waarbij alle landbouwwerktuigen verloren gingen. Ook ging daarbij circa 60.000 kg hooi en stro in vlammen op, deels eigendom van de Soester Cooperatieve Landbouwvereniging die een deel van de schuur als opslagplaats in gebruik had. Soest werd destijds geteisterd door een reeks van branden, waardoor het vermoeden bestond dat van brandstichting sprake was. De boerderij zelf bleef toen gespaard; wel moest de achtergevel worden vernieuwd. Helaas liep het bij de brand van vorig jaar zomer slechter af met de boerderij Grooteloo; maar hopelijk herrijst zij nog eens uit haar as!

NOTEN:

(HUA = HET UTRECHTS ARCHIEF; GAS = GEMEENTEARCHIEF SOEST, GAA = GEMEENTEARCHIEF AMERSFOORT)

16. ZIE BV. GAA, NOTARIEEL ARCHIEF, INVNR. AT 033 (NOTARIS ANTONIUS VAN VEERSSSEN) A 004 (AKTE 1737-48) EN A 007 (AKTE 1744-10) EN A 009 (AKTE 1750-6) ETC.
17. GAS, OUD ARCHIEF, INVNR. 44.
18. ZIE: KORTE GESCHIEDENIS VAN HET GESLACHT VAN STOUTENBURG. IN: H(ISTORISCHE) K(RING) E(EMNES), JAARGANG 9, NUMMER 1 (APRIL 1987).
19. GAA, NOTARIEEL ARCHIEF BAARN, INVNR. 393 (NOTARIS HERMANUS PEN), AKTE 1129, BOEDELSCHIEDING DD 28.2.1849.
20. GAA, NOTARIEEL ARCHIEF BAARN, INVNR. 394 (NOTARIS HERMANUS PEN), AKTE 1229, HUWELIJKSE VOORWAARDEN DD 6.10.1849.
21. GAA, NOTARIEEL ARCHIEF BAARN, INVNR. 396 (NOTARIS HERMANUS PEN), AKTE 1339, VEILING DD 6.7.1850. HET JAAR VAN SLOOP IS AANGETEKEND IN HET SOESTER BEVOLKINGSREGISTER.

Met dank aan: dhr. P.J. van den Breemer te Soest en mevr. J.W. van de Leemkolk-Wantenaar te Wijk bij Duurstede.

DE REGIONALE WERKGROEP KLEDERDRACHTEN

Juul van de Poll

Eens per twee maanden komt – meestal in Eemnes – de werkgroep klederdrachten samen.

De werkgroep is opgericht in 1986 en heeft de volgende deelnemers: Tine Kuijter en Tonny van den Breemer (Soest), Hannie Kuppens (Amersfoort), Alie Klap (Huizen), Rie Mur (Loosdrecht), Jo van den Brink (Baarn), Jos Eggenkamp en Geertje Majoor (Eemnes), Livia van Eijle (Hilversum), Bep Fokker (Baarn) en Annie Boersen (Blaricum).

De werkgroep houdt zich bezig met de klederdrachten in het gebied tussen de Eem en de Vecht. Met opzet zijn er geen vertegenwoordigers uit de plaatsen Huizen en Bunschoten/Spakenburg. Deze laatste plaatsen hebben namelijk een nog levende klederdracht en daar is door zeer actieve plaatselijke werkgroepen veel onderzoek naar verricht.

De vertegenwoordigers van de werkgroep zijn allen lid van een lokale historische vereniging of folkloristische groep.

Doel is uit te zoeken wat er vroeger gedragen werd, waarom dit gedragen werd en door wie. Zo werd de specifieke vierkante muts veel in Soest gedragen, evenals de staartkap.

Tijdens de bijeenkomsten wordt er door de deelnemers nieuwe informatie uitgewisseld.

(In)complete kledingstukken, andere textilia en fotografisch materiaal worden gedocumenteerd. Aangezien de werkgroep niet verzamelt hoeft niemand iets af te staan. Wordt er toch iets aangeboden, dan wordt voor een juiste bestemming gezorgd. In de meeste gevallen is dit een museum. Van bestaand materiaal is de documentatie voorlopig opgeslagen bij het secretariaat.

In de loop der jaren heeft de werkgroep een meer nationale bekendheid verkregen, dit blijkt uit de uitnodigingen die zij vanuit het hele land krijgt om de klederdrachten te tonen.

Niet alleen historische verenigingen maar ook andere verenigingen en instellingen weten inmiddels de weg naar de werkgroep te vinden.

Voorbeeld van Soester klederdracht (vrouw met vierkante muts).

Allereerst wordt er een diaserie vertoond, verkregen met behulp van oude foto's van klederdrachten zoals die in het gebied tussen de Eem en de Vecht gedragen zijn. Na de pauze is er een presentatie/show met ca. 10 mensen waarbij de dracht werkelijk getoond wordt. Daarbij is er aan de overwegend authentieke kleding te zien hoe de overeenkomsten en verschillen per plaats zijn. De kleding komt meestal van families die deze kleding nog bewaard hebben.

Zo is er nog een origineel rouwkostuum dat bij iedere uitnodiging van een vereniging/instelling geshowd wordt.

Met betrekking tot klederdrachten van deze streek is sinds de uitgave van Molkenboer (1917) niets meer in boekvorm verschenen. Vandaar dat op termijn de werkgroep klederdrachten een boek wil laten verschijnen. Daarin zal het evenwicht tussen de dracht voor mannen en vrouwen en het verschil tussen de verschillende soorten klederdrachten beklemtoond worden. Het te verschijnen boek zal de onderwerpen behandelen – te beginnen met de onderkleding – van de oudste tijd naar de moderne tijd.

Eventuele sponsors zijn van harte welkom.

Wilt u meer informatie over bovenstaande werkgroep of bent u bereid iets te laten documenteren dan kunt u contact opnemen met het secretariaat t.a.v. mevrouw A.Klap-van Dijk, Dr. de Visserlaan 24, 1272 GX Huizen. Tel. 035-5240113.

DE ANNALEN VAN HET ST.JOSEFS-GESTICHT (4)

Een selectie uit de jaren 1939-1945.

Joop Piekema

28 aug 1939: Mobilisatie brak uit, zodat alle Zusters spoedig naar huis terug moesten (.....) (Er was gedurende de voorgaande dagen de jaarlijkse augustus-retraite gehouden).

01 sep 1939: Onze scholen beginnen, doch deze moest verdeeld worden wegens de mobilisatie met twee openbare lagere scholen. Het personeel was zeer content en vol lof over het edelmoedig afstaan der lokalen.

11 okt 1939: Inwijding en consecratie van de nieuwe kerk in Soest-Zuid.

26 okt 1939: (.....) Twee bewaarschool lokalen en 't vergaderlokaal worden in gebruik genomen door de openbare lagere school (.....).

06 dec 1939: St.Nicolaasfeest ondanks de mobilisatie. Sint heeft ons buitengewoon goed bedacht. De kinderen op school werden, wegens het geboortefeest van Prinses Irene, nog getraceerd. De openbare lagere scholen ontvingen juist zoveel als de andere jaren. Het personeel der twee openbare lagere scholen zonden ons twee bloemstukken voor onze kapel.

12 mei 1940: Evacuatie. Moeder (overste) Firmina (Hooijman) gaat met alle Zusters en ouden van dagen naar Hillegom: Moeder Firmina, 9 Zusters en 12 oude dames gaan naar Maria oord en 9 zusters met 13 oude mannen naar Teresia oord (beide in Hillegom), na 5 dagen komen zij in Soest terug. Huis met omgeving ongedeerd gebleven. Dank aan St., Jozef.

11 jun 1940: Ingeplakte brief, gericht aan de Moeder-Overste: "Eerwaarde Moeder, Nu de Openbare Lagere School "Kerkebuurt" weer terug is in haar eigen gebouw aan de Middelwijkstraat kan ook de Ouder-Commissie van genoemde school niet nalaten aan u, Eerwaarde Moeder, onzen oprechten dank te betuigen voor de buitengewone en liefdevolle toewijding ons aller kinderen betoond door het geheel belangeloos beschikbaar stellen van lokaliteiten in de Schoolgebouwen van de Sint Joseph Stichting. De Ouder Commissie heeft uw hulp ten zeerste op prijs gesteld en zal aan uw gastvrijheid een dankbare herinnering blijven gehouden".

15 aug 1940: 40 jarig Priesterfeest van onzen Z.E. Heer Pastoor Voss. (.....).

27 dec 1942: Het 250 jarig bestaan der Parochie zeer luisterrijk gevierd. De Kerk was schitterend versierd. De Pontificale Hoogmis werd opgedragen door Mgr. Huurdeman met assistentie van Pastoor Vos, de pastoors van de twee kerken n.l. Pastoor Smit en Pastoor Lommerse. Het Pontificale Lof deed Mgr. Huurdeman, met assistentie van Pater A. Benschop en B. Rademaker, twee jongste Geestelijken van de Parochie, de Zeer Eerwaarde Pater A. v.d.Deijssel was, als oudste Geestelijke van de Parochie tegenwoordig.

29 dec 1942: Tot slot van 1942 moet op 29 december de Fröbelschool te Soestdijk (het Kleuterhuis aan de Mariastraat) worden ontruimd en wordt ingenomen door de Duitse Weermacht. Moeder Zr. Firmina gaat met vier Zusters om te ontruimen. Van alle kanten komen de mensen helpen zodat om 5 uur alles ontruimd is.

02 jan 1943: De Fröbelschool in Soestdijk wordt weer vrijgegeven.

21 jan 1944: Ingeplakte verslaglegging door Zr. Imeldo van de ontruiming van het St. Josefs-gesticht. Ons huis en de scholen zijn al meermalen bezichtigd en gekeurd, voor de eerste maal 25 maart 1941, altijd is het zonder gevolgen gebleven, tot 3 januari 1944. Toen werd er gevraagd namens de Ortskommandant uit Utrecht, wat het voor een inrichting was, Krankenhaus of Altesheim. Op 4 januari 1944 werd het huis door drie personen bekeken en woensdag 12 januari om half 11 was een van die heren er weer, die ons heel meewarig meedeelde dat alles gevorderd was: St. Jozefgesticht - Meisjesschool en Philomena-stichting. Äch Oberin", zei hij "ik wou, dat ik morgen naar huis kon, dan mocht u in uw huis blijven".

Huize Beversstein werd door de burgemeester gevorderd als vervanging van het door de Duitsers gevorderde St.Jozefgesticht.

Alles mocht worden meegenomen, dus toen meteen maar aan de slag. Wanneer we eruit moesten zijn hoorden we wel van de "Burgemeester". Toen is Moeder Firmina eerst op stap gegaan naar onze goede burgemeester. Die had er nog niets van gehoord. Wel vond hij het erg. Soest zit al vol moet geëvacueerden van de kust, nu moet ook half Soesterberg ontruimen en zo gaat het maar door. De burgemeester heeft ook recht van vorderen en heeft voor ons een groot huis (villa "Beversstein", Korte Brinkweg 3 Soestdijk) weten te krijgen, bewoond door een oude heer en dame. Dezen zouden eerst bij ons blijven wonen, maar toen het met alle passen en meten onmogelijk ging zijn ze vertrokken. (.....) Zondagmorgen (16 januari) kondigde Pastoor Voss op de preekstoel af: de grote slag is gevallen. Het gesticht en de scholen moeten woensdag (19 januari)

ontruimd zijn. (.....) Maandag (17 januari) om half 2 kwam Pastoor het H. Sacrament halen: eerst hebben we nog gezamenlijke Aanbidding gehad en heeft Moeder Firmina de gebeden van het H.Sacrament voorgebeden met tot slot de litanie van onderwerping aan Gods H.Wil. Toen knielden we in dubbele rij met brandende kaarsen in de vestibule. Nadat we O.L. Heer zo uitgeleid hadden zijn we weer hard aan de slag gegaan. Dinsdag (18 januari) zijn de oude mannen naar hun families vertrokken. Het was voor velen een droevig heengaan. De vrouwtjes zijn voorlopig in een huisje naast ons. 't Is erg behelpen, maar ze zijn blij, dat ze mochten blijven. Dinsdagavond om 5 uur zijn we uitgetogen. Alles was uitgeruimd. De hele kapel ook. Altaar uitgebroken en toen kwamen we in onze nieuwe woning pikkedonker en steenkoud. Toen maar weer met nieuwe moed aan de slag. Eerst gezorgd voor een legerstede voor de eerste nacht. 't Is gered hoor. Het was die avond een vrolijk naar bed gaan (.....). De eerste morgen (19 januari) zijn we van kou en rook en duisternis maar heel vroeg naar de kerk gestapt. (.....) 's Middags kwam Pastoor met Vicaris Huurdeman. Zijn Hoogerwaarde zag met groot genoegen de kloosterbel al in de gang hangen. De

bewaarschool is helaas stopgezet. De leerschool deelt met de jongensschool, de naaischool komt in de speelschool op Soestdijk. Vrijdag 28 januari heeft Pastoor ons huis gewijd. Het hele huis was natuurlijk brandschoon. Om 5 uur zou de plechtigheid plaats hebben. Daar kwam om half 4, geheel onverwacht de Burgemeester eens kijken, hoe we het in de nieuwe woning maakten. Hij was blij dat alles zo goed ging en dat de zusters zo opgewekt en tevreden waren. Onze Eerwaarde Moeder Firmina, die toch al blij was met dat bezoek, was dubbel blij, dat alles juist zo netjes op orde was. (.....) Na de H. Mis (op zaterdag 29 januari) Zegen met het H.Sacrament, waarna we zongen: "Jesus, o blijf bij mij, 't is eenzaam zonder U, dit ballingsoord.....". Zondag (30 januari) zijn we eens buiten op verkenning geweest. Geen grote, maar een mooie tuin, met trapjes en een draaibaar prieel. Prachtige uitzichten (kijkrichting Baarn). O.L.Heer heeft buitengewoon goed voor ons gezorgd. Ons gesticht en de scholen worden thans gewoond door een 140 man Oostenrijkers, naar men zegt. Ze vonden het huis zo mooi en mochten nergens een spijker inslaan, hebben ze verteld. Met onzen boer maken ze ook wel eens een praatje. De boerderij is gewoon gebleven, Gerrit heeft de tuin halverwege met gaas afgezet en gaat stil zijn gang. Na gaat over 14 dagen een onzer kapelaans, n.l. Kapelaan Wilmink vrijwillig naar Duitsland voor onze Hollandse krijgsgevangenen, als

Aalmoezenier, als Zijneerwaarde er eenmaal is, mag hij het kamp niet meer uit vóór het einde van de oorlog. God geve, dat dat spoedig komt.

14 jan 1944: Vreselijke nacht in Soest, vele gijzelaars meegenomen.

29 jan 1944: Kapelaan Wilmink uit Soest vertrokken en gaat als Aalmoezenier bij de Hollandse krijgsgevangen naar Duitsland, naar Hohenstein bij Dresden.

13 mrt 1944: De Duitsers weer bij Sukel (onze huisbaas) geweest, om ons huis met de modelboerderij te vorderen.

18 apr 1944: Ons huis (Beverstein) is vrij gegeven door toedoen van onzen Burgemeester.

15 mei 1944: Bericht dat St.Jozefgesticht zal worden vrijgegeven. De scholen nog niet.

20 mei 1944: De Meisjesschool zal worden vrijgegeven. De Burgemeester raadt ons aan het huis niet te betrekken. Er zullen voorlopig scholen in worden ondergebracht.

17 jun 1944: De grote boetedag. Dag van vasten en stilzwijgen voor de vrede. St. Jozefgesticht en scholen worden weer bezet.

18-21 jul 1944: Erwtienplukken met de schoolkinderen voor de gemeente op 't land van Antoon Hilhorst en van 't Klooster.

17 aug 1944: Twee dagen bonenplukken met de kinderen op 't land van Arie Kuijper en één dag op 't land van Bart Kok.

27 aug 1944: 's Nachts een brandend vliegtuig boven ons huis. Neergevallen op de Eng en daar uitgebrand.

04 sep 1944: De scholen weer begonnen. Net als vóór de vakantie, halve dagen in de jongensschool.

05 sep 1944: Alle scholen in Soest gevorderd. Voorlopig geen school meer. Alleen de naaischool gaat door in de serre van pension Mariënborg.

07 sep 1944: Een vreselijke plundernacht in Soest van een doortrekkende Duitse soldatentroep. Bij ons zijn ze niet geweest.

27 sep 1944: Wij zijn in voorbereiding voor 't Diamantenfeest van ons St. Jozefgesticht. Moeder Firmina houdt onder de Zusters een verloting van kleedjes en andere handwerken, verder allerlei speel- en knutseldingetjes ter eere van het feest.

29 sept 1944: Diamantenfeest. 75 jaar geleden begonnen de Zusters van O.L. Vrouw haar werkkring in Soest. Wegens de tijdsomstandigheden zou er geen feest gevierd worden. Doch Pastoor Voss hield aan op een plechtige H.Mis uit dankbaarheid. Het feest is gevierd door de thans uit 13 Zusters bestaande gemeenschap: Eerwaarde Zr. Firmina, Zr. Gertude, Zr. Imeldo, Zr. Amalia (die

reeds 44 jaar in Soest is), Zr. Phoca, Zr. Nathalia, Zr. Christina, Zr. Zita, Zr. Begga, Zr., Ursula, Zr. Johannette, Zr. Clarina en Zr. Veneranda Maria.

Reeds in de dagen van voorbereiding werden ons vele goede gaven in natura gebracht.

Op 29 september was er in de parochiekerk om 9 uur een plechtige H.Mis, opgedragen door onzen Zeereerwaarde Heer Pastoor Voss, geassisteerd door den Zeereerwaarde Heer Pastoor Lommerse van Soest-Zuid, en Kapelaan Bos. Aanwezig waren in de kerk de Zeereerwaarde Heer Pastoor Smit van Soestdijk, onze Burgemeester des Tombe en de wethouders. Onder de H.Mis sprak Pastoor Voss een kort gedachteniswoord, waarin Z. Eerw. zeide, dat op 29 september 1869 de vier eerste Zusters in Soest aankwamen en haar werk begonnen in het thans nog bestaande grootse St. Jozefgesticht, gebouwd door wijlen Mgr. Steenhoff. Al dadelijk werd aangevangen met bewaar- en leerschool, in de maand October nog de naaischool en de kweekschool voor onderwijzeressen. Van deze kweekschool zijn er in de loop der jaren 20 meisjes te Amersfoort ingetreden. In diezelfde maand werden de eerste ouden van dagen ter verpleging opgenomen. Later is de kweekschool naar Amersfoort verplaatst. In 1907 werd de nieuwe leerschool gebouwd, achter het gesticht en in 1926 de St. Philomenastichting waar naai- en bewaarschool werden ondergebracht. In 1928 werd de leerschool uitgebreid met twee lokalen. In 1931 namen de Zusters de leiding op zich van de Kleuterschool in Soestdijk. Steeds hebben de Zusters vanuit het St. Jozefgesticht haar zegenrijk werk in de parochie voortgezet tot het gebouw en de scholen in Januari 1944 gevorderd werden door de Duitse weermacht. Door de goede zorgen van onzen Burgervader kregen de Zusters met de oude vrouwtjes onderdak op huize Beversstein en het aangrenzende huisje van Schadewijk. In die jaren volgden 30 meisjes het voorbeeld der Eerwaarde Zusters en werden religieuzen te Amersfoort. 21 zijn er nog in leven en 9 zijn er reeds overleden. Pastoor sloot met de wens en bede, dat de Zusters nog vele jaren haar zegenrijk werk in de parochie mochten voortzetten. (.....).

05 okt 1944: Soest wordt overstroomd van evacu  s uit Arnhem.

08 okt 1944: Veel beddegoed van de oude mannen, die vertrokken zijn in Januari, nu afgestaan voor de evacu  s.

09 okt 1944: Zr. Ursula zet ook de naaischool voor onbepaalde tijd stop, daar de serre van Mari  burg voor zieken moet ontruimd worden.

Interieur recreatiezaal St. Joseph-gesticht.

14 okt 1944: Bekers en borden gegeven voor de evacu  s.

16 okt 1944: Onze Burgemeester des Tombe helaas verdwenen.

16-20 okt 1944: Een hele week genaaid voor het noodziekenhuis van het Rode Kruis.

23 okt 1944: Het electrisch licht afgesneden. Wij behelpen ons met kaarsen en olielichtjes.

23 nov 1944: het Kleuterhuis Soestdijk door de Duitsers in beslag genomen. Vanaf april was het in gebruik door de Mariaschool. Nu is alles ontruimd. 't Wordt bergplaats.

27 nov 1944: De Zusters van Mari  burg moeten ontruimen.

30 nov 1944: Mijnheer Batenburg komt meedelen dat we weer electrisch licht krijgen.

02 dec 1944: 's Avonds om 5 uur 't licht weer aangesloten.

31 dec 1944: Einde van een veelbewogen oorlogsjaar. Begin Januari woonden we nog met 18 Zusters en 34 ouden van dagen in het grote St.Jozefgesticht en hadden we verzorging van lagere school, naai- en twee bewaarscholen. Eind December wonen we met 13 Zusters en 14 ouden van dagen op Beversstein en het aangrenzende huisje van Schadewijk. Alle scholen liggen stil. (.....).

23 jan 1945: De kinderen mogen tegen betaling een koek komen halen.

26 jan 1945: Grote verrassing. We krijgen 10 mud eierkolen en 5 mud antraciet extra voor ons huis.

28 jan 1945: In onze parochie krijgen de kinderen tweemaal per week warme maaltijden. Kapelaan Tempel is 't hoofd van deze beweging.

02 feb 1945: Vergadering van alle Hoofden der School in 't Gemeentehuis, om mee te helpen voor warm eten der kinderen.

16 mrt 1945: 6 mud aardappelen, brood en boter van 't Rode Kruis voor ons gesticht.

15 apr 1945: Moeder Firmina gaat in retraite.

16 apr 1945: Half 9 Duitse inkwartiering. Moeder Firmina komt uit de retraite. De spreekkamer en de serre wordt in gebruik genomen.

18 apr 1945: Wij kregen van de Duitsers een mooie soldatenbroek, 3 stoelen met nog eenige verrassingen.

19 apr 1945: 's Avonds om half 9 vertrekken de Duitsers weer.

20 apr 1945: Soest wordt spergebied. We mogen 's morgens tussen 8 en 9 uur en 's middags tussen 5 en 6 op straat. Toch hebben wij elke dag de H.Mis aan huis.

24-28 apr 1945: Nog steeds spergebied. Twee soldaten van de landwacht komen aan de deur, maar toen zij Zusters zagen vertrokken zij weer. Bij de mensen hebben ze ontzettend huisgehouden.

29 apr 1945: Moeder Zr. Firmina, Zr. Imeldo en Zr. Begga gaan naar 't Gesticht en de scholen. Alles ziet er ontzettend uit. De spreekkamers zijn paardenstallen geweest.

01 mei 1945: De gehele nacht fluiten de granaten over ons huis heen. Enige doden in Soest.

03 mei 1945: Huis en scholen vrij gegeven. Philomena blijft voorlopig bezet door de B.S.

04 mei 1945: 's Avons half elf bericht van de Capitulatie. Grote Vreugde.

05 mei 1945: Overal feest en vlaggen, behalve in Amersfoort en Soest, waar de Hermann Göring troepen zich niet overgeven. Gedrukte stemming overal.

06 mei 1945: Moeder overste viert haar 50^e verjaardag. 's Middags half 1 wordt de vlag gehesen op 't Gemeentehuis. Groot feest in Soest. Blijde intocht van den Burgemeester.

07 mei 1945: Om 12 uur trekken de eerste tanks Soest binnen.

08 mei 1945: Moeder Firmina en Zr Imeldo naar Amersfoort met 'n vrachtauto meegereden.

De gehele dag door tanks met Tommies.

09 mei 1945: Burgemeester des Tombe op bezoek, na enkele maanden ondergedoken te zijn geweest.

10 mei 1945: Uittocht van de Duitsers precies 5 jaar na de zegevierende intocht. Nu een treurige uittocht met paarden en wagens enz.

11 mei 1945: Schoonmaak in 't St. Jozefgesticht; het ziet er treurig uit.

23 mei 1945: 10 N.S.B. vrouwen komen de scholen schoonmaken.

23 mei 1945: De oude vrouwtjes worden door mijnheer Groart (brandweercommandant) met 'n auto naar 't Gesticht gebracht.

25 mei 1945: De Zusters verhuizen naar 't St. Jozefgesticht waar eenige vertrekken bruikbaar zijn. De rest komt later.

31 mei 1945: We krijgen van de B.S. een mooi paard in bruikleen.

11 jun 1945: De scholen beginnen. Alles is netjes opgeknapt.

12 jun 1945: 's Middags om half 2 de scholen gevorderd door de Canadezen. De kinderen moesten weer naar huis.

17 jun 1945: Half 7 arriveert Kapelaan Wilmink te Soest, Birkstraat afgehaald door 25 ruiters te paard. Blijde ontvangst in de pastorie. De koorzangers heffen het "Jubilate Deo" aan. Daarna plechtig Lof met preek van Kapelaan Wilmink.

25 jun 1945: 's Avonds 3 kinderen in brand gevlogen achter de Philomena. (aanvulling uit Soester Courant 29 juni 1945: "Een drietal knapen van 8, 9 en 11 jaar liepen ernstige verwondingen op aan armen, beenen en gelaat door het spelen met buskruit en lucifers achter het St. Jozefgesticht aan de Steenhoffstraat. Na door een Canadese arts te zijn behandeld, zijn ze naar het Ziekenhuis te Baarn overgebracht").

29 jun 1945: Wij krijgen 3 avonden achter elkaar warme wittebroodbollen met rozijnen van de Canadezen.

04 jul 1945: Een mooie piano van de B.S. gekregen voor 'n koopje.

30 aug 1945: Twee lokalen van de Philomena door de B.S. vrijgegeven. Wij kunnen halve dagen school doen, omdat er ook in huis een klas is ondergebracht.

01 sep 1945: De Britse Canadezen vertrekken uit de school, gaan terug naar Canada, doch de Franse Canadezen komen weer in de school.

29 sept 1945: De Franse Canadezen vertrekken weer, doch de vierde divisie komt er weer in.

16 okt 1945: Kleuterhuis in Soestdijk vrijgegeven.

17 okt 1945: De scholen vrij. De Canadezen vertrekken naar andere scholen.

24 okt 1945: De scholen beginnen voor hele dagen (.....).

27 dec 1945: Alle Canadezen verlaten Soest (.....).

BRON:

ANNALEN VAN HET ST. JOSEFS GESTICHT TE SOEST, 1869-1962 (ORIGINEEL I ARCHIEF OLV VAN AMERSFOORT, DEELS IN KOPIE GEMEENTEARCHIEF SOEST **N.B.:** IN EEN ENKEL GEVAL IS, TER VERDUIDELIJKING OF AANVULLING, AAN DE OORSPRONKELIJKE TEKST EEN TOEVOEGING GEDAAN. DE TOEVOEGDE TEKSTEN ZIJN TUSSEN HAAKJES GEPLAATST).

SOESTDIJK – LAGE MIERDE

door Wim Peters

In het begin van de 18e eeuw had Miggiel Dijkmans, wonende in Soestdijk, geld te goed van zijn neef Anthonie Dijkmans, die woonde in Lage Mierde. (Lage Mierde is ligt op de grens met België, ten zuiden van Tilburg. Dus meer dan 100 kilometer van Soest verwijderd. Omdat de overgrootvader van Miggiel Dijkmans tot één van de voorouders van mij behoort, trok de akte mijn aandacht.)

Die overgrootvader is Jan Peter Dijkmans, die leefde vanaf ongeveer 1525 tot 1572/1594 in Lage Mierde.

Jan Peter was getrouwd met Lijsbeth Joest Schuermans. Het gezin kreeg vier kinderen (Corsten, Joest, Marije en Michijel).

Corsten Peter Dircx Dijkmans wordt de grootvader van Miggiel en Michijel Peter Dijkmans wordt een van mijn "stambetovergrootouders".

Aan het Misperleind, een buurtschap behorende tot Lage Mierde, stond aan het begin van de 18^e eeuw een boerderij die was bewoond door Anthonie Dijkmans. Anthonie was geen eigenaar van het goed, doch zijn neef Miggiel Dijkmans.

Als Antoni in 1721 overlijdt moeten er zaken worden geregeld.

Miggiel Dijkmans, woonachtig te Soestdijk, heeft als eigenaar grote belangen en hij is (wellicht) door de afstand niet in staat die belangen naar behoren te behartigen. Daarom machtigt hij op 30 januari 1722 een zekere Jacobus (Cobis) Swanen om bij de verkoop van de boedel van de overledene alle ontvangsten namens hem te doen.

De gemachtigde moet van dat alles rekening en verantwoording afleggen en hij dient te voorkomen dat er problemen ontstaan. In overleg met Miggiel mag hij goederen verkopen.

De Schepenen van "Leegemierde" laten de rechten en plichten door hun secretaris in een akte vastleggen.

Omdat de akte interessant is heb ik een transcriptie gemaakt.

(Regionaal Historisch Centrum Tilburg RHCT, Oud Rechterlijk Archief, Hooge en Lage Mierde en Hulsel HLMH, Inventaris nummer 103, folio 105v).

*Compareerde voor Scheepenen van Leegemierde deesen onderteijkt hebbende, **Miggiel Dijkmans woonagtig te Soestdijk**, dewelke verklaarde te constitueren en magtig te maken bij deesen **Cobis Swanen** woonende alhier, om uijt den naame van hem constituent te vorderen en ontfangen alsulke penninge als den constituent bij presentie sal toegeweesen werden van de penninge dewelke sullen voortkomen van de verkooping der goederen des geabandonneer den¹ boedel wijlen **Anthonie Dijkmans** en des selfs wed. **Jenneke Joost van Helmont** wegens twee capitale somme op de erfgoederen van den voorn. boedel gehypothequeert, cautie² voor genamptiseerde³ of geconsigneerde⁴ penninge te stellen, van allen ontfang quitantie te geeven en voor namaningen te vrijen is 't nood, alsmede den constituents onbedeelde portie in de landerijen van den gemelde boedel ten voordeeligste te administreeren, te verhuuren, ook met cummunicatie van den constituent deselve te verkoopen, den kooper daar inne te vesten⁵ en Erven en in sijn constituans naam belofte van waringe te doen, en alles te doen als of hij constituent selfs present ende teegenwoordig sijnde soude komen ende mogen doen, beloovende hij constituent voor goed en van waarde te houden en doen houden 't geene bij den voornoemde geconstitueerde daarinne sal werden gedaan ende verrigt onder verbant als naar regten, behoudelijk nogtans dat den voorsz. geconstitueerde tot vermaninge van hem constituent van sijn administratie gehouden sal weesen reekeninge, bewijs ende reliqua⁶ naar behooren te doen. aldus gepasseert voor en ten overstaan van Francis van Hoogstraten en Anthonie van Dooren. Actum den dertigste Januarij seeventien hondert twee en twintig.*

Mij present G.v.Hanenburgh Secrets.

¹ abandonneren = afstaan (alleen de eigenaar kan abandonneren)

² cautie = borgtocht; zekerheidstelling

³ namptiseren = bij voorraad, tot zekerheid storten

⁴ consigneren = in bewaring geven

⁵ vesten = het eigendomsrecht vastleggen

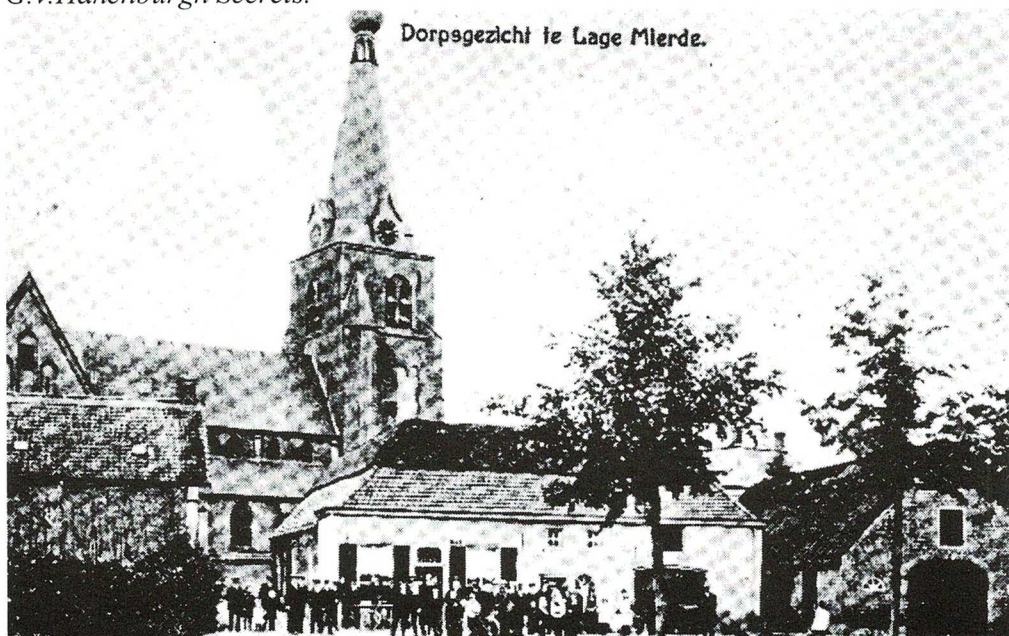
⁶ reliqua = voorwerpen, die voor de bezitter zeer kostbaar zijn en als een heiligdom worden beschouwd

Wat de reden was heb ik niet kunnen achterhalen, doch na een nacht slapen heeft Miggiel de machtiging weer ongedaan gemaakt, of zoals de akte het beschrijft: "voortaan te weesen kragteloos, nul en van geen der waarde."

Ook van deze akte (RHCT HLMH R 103, folio 105) maakte ik een transcriptie:

Compareerde voor scheepenen ondergesz. Miggiel Dijkmans dewelke bekende te revoceeren⁷ en wederroepen alsulke magt ende procuratie, soo wel generalijk als specialijk als hij gisteren den 30 Januarij 1722 op Jacobus Swanen gepasseert hadde, verklaarde die van nu voortaan te weesen, kragteloos, nul en van geen der waarde.

Actum Leegemierde den Eenendertigste Januarij seeventien twee en twintig.
getekend: *francis van hooghstraten anthonij van doren Mij present*
G.v. Hanenburgh Secrets.

Lage Mierde (foto omstreeks 1889)

⁷ revoceren = herroepen, intrekken, terugnemen van een volmacht

Het resultaat van mijn bevindingen vormde de aanleiding ook de genealogen in Soest aan het werk te zetten. Kennen zij Miggiel (Michiel) Dij(c)kmans, waar is hij geboren en heeft hij belangen in het nietige dorpje Lage Mierde?

Ik kreeg de volgende informatie:⁸

De familie Dijkman of Dijkmans is afkomstig van Brabant, vermoedelijk van Lage Mierde.

Omstreeks 1680 komt Michiel Janse Dijkman naar Soest. Daar behoorde de familie Dijkman(s) al snel tot de aanzienlijke boerenfamilies, mede door enkele - in financieel opzicht - geslaagde huwelijken, maar mogelijk óók door eigen - reeds in Brabant opgebouwd - kapitaal.

Aanvankelijk was de familie in Soest maar erg klein. Pas met het grote gezin van Peter Michielse Dijkman en Heijltje Cornelisse van den Breemer werd de stam aanmerkelijk breder: minstens vier van hun zoons zorgden voor nakomelingen! Peter Michielse Dijkman liet overigens bij zijn overlijden maar liefst drie boerderijen na!

Vanuit Soest heeft de familie zich verspreid over omringende dorpen als Baarn, Eemnes, Hilversum, Bussum, Hoogland en Stoutenburg en meer recent ongetwijfeld over een nog veel groter gebied. Voor zover bekend zijn er in Soest en omgeving alleen afstammelingen met de naam Dijkman; de variant Dijkmans komt vermoedelijk niet meer voor.

De genealogie vangt aan met genoemde Michiel Janse Dijkman.

Genealogie

I MICHEL JANSE DIJKMAN(S)

geb. (Lage Mierde in Noord-Brabant ?) ca 1650/1655, overl. voor/in 1682, tr. (Soest?) ca 1680 **Jannetje Loogen Dorresteijn**, geb. Soest ca 1655, overl. voor 1699, dr. van Loog Gerritsz Dorresteijn en Marritje Lambert Peters. Jannitje hertr. voor 26.1.1686 Jacobus Mouton. (Jacobus Mouton woonde op 24.7.1698 te Baarn; hij hertr. Baarn 11/26.2.1699 Cornelia Harmens van den Treeck)

⁸ met dank aan Joke van Kleinwee-van den Dijssel en Gerard Derks

- Michiel Janse Dijkman was waarschijnlijk afkomstig van Lage Mierde in Noord-Brabant. Zijn zoon Michiel was in 1708 voor een vierde part eigenaar van een aldaar gelegen boerderij. Hoe Michiel Janse Dijkman(s) in Soest(dijk) verzeild raakte is nog onbekend. Hij trouwde omstreeks 1680 met Jannetje Loogen Dorresteyn, dochter van een niet onbemiddeld boerenechtpaar en afkomstig van het achter de Soester Eng gelegen erf Dorresteyn. Hun huwelijk duurde waarschijnlijk maar erg kort; Jannetje hertrouwde voor 1686 met Jacobus Mouton.
- De “weduwe van Michiel Dijkmans” betaalde in 1682 drie gulden huisgeld voor een huis te Soestdijk. In 1688 betaalde Jacobus Mouton voor dit huis. In 1691 was het verhuurd aan de “ouwe botterboer” (= Jan Petersz Logt ???), in 1703 aan “Jan Petersen Locht den ouwden” en in 1715aan de “weduwe van Jan Petersz Locht”. In 1719 was Michiel Dijkmans (jr) eigenaar en de weduwe van Gerrit Logen (= tante van Michiel) huurster. (Ik heb nog geen poging gedaan om de precieze ligging van deze boerderij vast te stellen, wrsch. huidige Van Weestraat).
- Michiel Janse Dijkman(s) had waarschijnlijk maar één zoon, die mogelijk pas na zijn dood werd geboren. Vermoedelijk werd dit kind naar zijn overleden vader Michiel vernoemd, zoals destijds vrij algemeen gebruikelijk was.

Uit dit huwelijk één zoon :

1. **Michiel Michielse Dijkman(s)** (ca 1680), volgt II.

II MICHEL MICHELSE DIJKMAN(S)

geb. Soest ca 1680, schepen van Soest (1732, 1736), woonde aan het Lang End, overl. Soest 29.10.1755, otr./tr. Soest (gerecht) 8/23.9.1708 en tr. Soest (RK) 23.9.1708 **Alijda Peters Ruijgt**, geb. Soest ca 1685, overl. in/na 1742 en voor 1750, dr. van Peter Cornelisse Ruijgt, bakker, en Grietje Huijberts Hilhorst.

- Op 2.9.1708 werden voor het gerecht van Soest de huwelijkse voorwaarden opgemaakt voor het huwelijk van Michiel Dijkmans en Aleijda Peters Ruijgt, waarbij de bruidegom aanbracht:
 - * een huis en hofstede met bouwland te Zoestdijk;
 - * een vierde part in een hofstede in de Laage Miert in de Meijerij van 's-Hertogenbosch;
 en de bruid:

* huijs en hovstede, berg en schuur met 1 schepel bouwland op het Lang End te Soest etc. (Dit betreft een tientallen jaren geleden afgebroken boerderij aan het Kerkpad NZ; op deze plek staan nu ongeveer de woningen met de nummers 29 t/m 33)

- Migiel Dijkman en Aleijda Peters Ruijgh, "sieklik", lieten op 27.7.1742 een testament opmaken voor het gerecht van Soest. Alleen de zoons Peter en Jan worden genoemd; de overige kinderen zijn blijkaar allen overleden.
- De jongste zoon Jan Michielse Dijkman overleed ongehuwd. Op 3 augustus 1750 werd zijn nalatenschap (waaronder de helft van een huis, berg, schuur en een campje land op het Langend te Soest) voor het gerecht van Soest geaestimeerd ten behoeve van zijn collaterale erfgenamen.

Uit dit huwelijk, ged. Soest (RK) :

1. **Michiel**, ged. 25.5.1710, overl. voor/in 1742.
2. **Petrus Michielse Dijkman(s)** (1712), volgt III.
3. **Margrieta**, ged. 5.5.1714, jong gestorven.
4. **Jan**, ged. 2.11.1715, jong gestorven.
5. **Jan**, ged. 21.4.1717, jong gestorven.
6. **Margrita Catrina**, ged. 25.11.1719, jong gestorven.
7. **Grietie**, ged. 31.3.1722, jong gestorven.
8. **Grietie**, ged. 21.9.1723, jong gestorven.
9. **Jan Michielse Dijkman(s)**, ged. 25.7.1725, overl. (kort) voor 3.8.1750, ongehuwd.
10. **Grietie Marie**, ged. 21.8.1728, overl. voor/in 1742.

Laat ik zeggen dat een begin van het bewijs dat Miggiel Dijkmans in Lage Mierde is geboren en er gewoond heeft, is geleverd. Ik wilde echter meer zekerheid en ik vond dat kort na zijn overlijden in Soest (omstreeks 1685) de rechten, die hij in Lage Mierde bezat duidelijk werden veilig gesteld.

(wordt vervolgd)

MONUMENTEN: HET HUIS AAN DE “KLEINE MELM”

Henk Gerth

Met dit huis wordt het Veerhuis aan de Eem bedoeld. Het Veerhuis is waarschijnlijk het oudste huis van Soest. De muurankers geven het getal 1681 aan, maar in werkelijkheid was er op deze plek in 1645 al bewoning. Daar woonde een zekere Dirk Peelen, deze heeft er tot 1648 gewoond. Tussen 1648 en 1667 stond het pand leeg. In 1667 tot 1669 werd het weer bewoond door Hendrik Jansz van Klaarwater. Tot 1681 stond het weer leeg, waarna Jacoba Victoria Bartolotti in het bezit van het huis kwam. Zij liet aan het huis veel vertimmeren en het huis heeft tot op de dag van vandaag DIT aanzicht behouden. Het huis werd een T-huis boerderij en een taverne, zij liet ook de huidige muurankers “1681” aanbrengen.

Eemweg 4-6.

Een van de bekendste Soester inwoners die daar gewoond heeft was de heer W. van de Heuvel, bijgenaamd "Zwarte Willem" die er met een klein pontje wandelaars en fietsers voor een paar stuivers over zette. Verder verhuurde hij roeiboten voor het vissen en voor het plezier, dit kan ook nu (2001) nog.

In 1980 werd achter het huis een vierroedige schuurberg en een schaapskooi gebouwd. In 1960 is het huis uitgebreid met een woonhuis nu no 6. Verder ziet U voor het huis drie leilinden waarvan twee in palmetvorm, een groepje iepen en een sloot erachter.

Het bakstenen, grotendeels witgepleisterde pand heeft een T vorm en bestaat uit een bouwlaag en een zolderverdieping onder een rieten schilddak; de nok evenwijdig aan de rivier. Asymmetrische voorgevel met gemoderniseerde voordeur, ter linkerzijde geflankeerd door een tweetal roeden verdeelde, opkamervensters met luiken, aan de rechterzijde door een drietal tweelicht, roeden verdeelde vensters met luiken. In de westgevel een dubbele tuindeur (niet origineel) met luiken en op de zolder een dakkapel.

Het achterhuis, van het middenlangsdeeltype en liggend onder een rieten afgewolfd zadeldak op ongelijke voethoogte is in 1976 ingrijpend gewijzigd en kreeg een bekleding van gepotdekselde planken. Het in 1960 aangebouwde woonhuis is opgetrokken in schoon metselwerk, telt een bouwlaag en een zolderverdieping en wordt gedekt met een rieten zadeldak. Het metselwerk is halfsteens, geknipt gevoegd. De plint is zwart geteerd, nokvorsten zijn grijs en het houtwerk wit en groen.

Het voormalige "Veerhuis" ligt fraai gesitueerd in het landschap en is de moeite van het bekijken waard. Wilt U meer van de geschiedenis over het huis weten dan kunt U dit vinden in : Van Zoys tot Soest nr. 1 (7^e jaargang) nr 4 (8^e jaargang)

BRON: MONUMENTEN INVENTARISATIE PROJECT
VAN ZOYS TOT SOEST

VAN OORSPRONG..... (deel 7)

Marcel Vossestein

Aan de hand van het notulenboek van de voorloper van het IVN-Eemland blikken we terug op het ontstaan van de natuurbeschermingsactiviteiten in Eemland. In krachtige pennenstreken staat het op het schutblad:

Notulenboek der Natuurwacht Vereeniging "Eemland" gevestigd te Soest

In een zwierig handschrift is het opgetekend: het ontstaan van het actief beschermen van de natuur. Uit eerbied hieronder ook ditmaal de letterlijke weergave van de bestuursdaden in oorlogstijd. In deze aflevering zijn er een tweetal bestuursvergaderingen. De activiteiten in Baarn vragen aandacht. Het lid van het hoofdbestuur woont daarvoor ook een vergadering bij. Het Pluismeer komt ter sprake, naast de VVV van Soest. Ook de mobiliteit vraagt aandacht: de rijwielen worden bedreigd.

Deze aflevering gaat over twee Bestuursvergaderingen.

Bestuursvergadering op Dinsdag 15 Sept. '42

Ten huize van Ds. Wielenga +

Hr. Rowe, Vellenga

Na opening te 3 uur worden de notulen voorgelezen van de vorige vergadering en goedgekeurd.

De voorzitter deelt mede geen succes te hebben gehad in zijn poging om te Baarn voor de Natuurwacht Eemland te verkrijgen. De burgemeester, de Hr. Froonhof, was zeer welwillend, doch de Hr. Broekhuizen naar wien was verwezen, zou ons niet behulpzaam zijn bij het zoeken naar geschikte personen als natuurwachters. Zodoende is er nog geen sprake van werkzaamheden van de Natuurwacht te Baarn.

De kampbaas van 't Pluismeer is geheel aan zijn kampeerterrein gebonden, kan dus geen natuurwachter worden. Hij zorgt echter uitstekend voor het eigen terrein.

De VV Soest wil een advies-Commissie instellen en heeft den Leider v/d Natuurwacht verzocht daarin zitting te nemen.

De Hr. Hiemstra zal worden aangezocht om onze eerstvolgende bestuursvergadering te willen bijwonen.

De Hr. De Lange zal worden gepolst of hij alsnog weer bereid is om de propaganda voor de Natuurwacht en het werven van nieuwe leden op zich te nemen.

Er zal een schrijven gericht worden aan het bestuur v/d Bond tegen Verontreiniging van Natuur en Stad met het verzoek pogingen in 't werk te stellen om voor de natuurwachters in 't algemeen vrijstelling van rijwielvordering te verkrijgen.

De Voorzitter,
G.H. de Lange

De Secretaris,
P.J. Vellenga.

Bestuursvergadering, Dinsdag 29 Sept. '42

Hotel Trier

Aanwezig de Hr. Hiemstra, Wielenga, Rowe, Vellenga.

Na opening brengt de Voorzitter opnieuw naar voren de oude klacht van gebrek aan samenwerking door Baarn getoond. Vooral de Hr. Broekhuizen schijnt weinig te voelen voor samenwerking met Soest en tracht contact met onze Natuurwacht Vereniging te vermijden.

De Hr. J.v.d. Brink, secretaris van de V.V.V. Baarn en ook de penningmeester van de V.V.V. waren niet op de hoogte van onze pogingen om tot oprichting van een afd. Baarn te komen. De heeren toonden zich nu enthousiast en beloofden adressen te zullen opgeven van mogelijke toekomstige natuurwachters.

Het plan om een onderafdeeling te vormen in Baarn blijft gehandhaafd en het wachten is nu op de opgave van namen.

De Hr. Wielenga stelt voor om Baarn een eigen Natuurwacht te laten oprichten die dan ge-incorporeerd wordt in de Natuurwacht Eemland. De Hr. Hiemstra is hier tegen. Wij moeten vasthouden aan de oorspronkelijke opzet van een onderafdeeling van Eemland.

De Hr. Wielenga meent dat de Hr. Broekhuizen wel zal willen meewerken wanneer Baarn een eigen Natuurwacht zou krijgen. Ook is het mogelijk dat de

steun van de Hr. Broekhuizen verkregen kan worden wanneer de Hr. vd Brink eventueel als Leider (of hulpleider) van een onderafd. Eemland aangewezen zou worden. Besloten wordt voorts dat in geval van het tot stand komen van de onderafd. Baarn, mogelijke onkosten door die afdeeling zelf gedragen moeten worden. De vraag wordt gesteld of die afdeeling ook in Baarn binnen de gemeente-kom zou moeten werken? In Soest werkt de Natuurwacht niet binnen de gemeente-kom, zulks op grond van de beslissing van de burgemeester.

De Hr. Hiemstra belooft de Hr. vd Brink te zullen opbellen en hm te polsen over het eventueel aannemen van het Leiderschap.

Verder herinnert de Hr. Hiemstra er aan dat er spoedig een vergadering komt van alle Leiders van de Natuurwachten in deze streken.

Hierna sluit de Voorzitter de Vergadering.

De Voorzitter,
G.H. de Lange

De Secretaris,
P.J. Vellenga.

In de volgende aflevering de Algemene Vergadering midden in de oorlog. Het is een bewogen vergadering. Veel problemen zijn opgelost: zelfs de rijwielen en financiën worden niet langer bedreigd. Maar het "*zwaar verlies van een zeer ijverig en enthousiast bestuurslid*" noodzaakt tot een bestuursverkiezing.

VAN DE BOEKENPLANK.

Soest Hees en De Birk-----**Jan H.M Hilhorst/Jos G.M. Hilhorst**
Van de achtste tot de zeventiende eeuw

Deze geschiedenis van Soest begint bij de Germaanse oorsprong van de naam Soest en de vondst van artefacten en grafheuvels die doen vermoeden dat Soest reeds lang bestond toen Karel de Grote in 777 het Eemland aan de Utrechtse bisschop schonk.

Soest onder vuur.-----**Geke van der Merwe-Wouters**
 1939 t/m/ 1945

Dat Soest allure heeft, blijkt uit zijn fiere houding tijdens de mobilisatie, bezetting en bevrijding. Vijf invasies overleefde deze gemeente. Dir van 5000 gemobiliseerde soldaten, 1000 evacu  s uit Den Haag e.o., 3600 vluchtelingen uit Arnhem e.o. 4000 Duitsers en ruim 2000 geallieerden. De beproeving begon met het tegendeel: De evacuatie van 9000 Soesters in 1940.

Hoogland-West Geschiedenis en natuur van een opmerkelijk landschap
 Wandel- en fietsroute en historische achtergronden.

Het beschrijft een opmerkelijk landschap, niet alleen als wandelgebied, maar – in zekere zin - ook een historisch monument. De overgang van de Gelderse Vallei naar de Eemlandse lege (=lage) landen, het polderland dus.

In de tijdschriften van zusterorganisaties troffen wij ondermeer aan artikelen over:

Smederijen in Eemnes (historische Kring Eemnes 23 jrg nr 1 maart 2001) met relaties naar Soest ;

De Oude Kerk Soest (Baerne 24 jrg nr 5 maart 2001) In het prentenkabinet van het Rijksmuseum – een tekening van de Oude Kerk door C. Pronk.

Bemaling van de Bunschoter Polders (Bun Historial 21/22 jrg. – artikelenreeks over de bemaling van de bunschoter polders.

De familie Elsendoorn (Dolderse Kroniek 4 jrg nr 2 mei 2001)- met de familie Elsendoorn Soest(erberg)

De leden van de Historische Vereniging Soest werken in een aantal werkgroepen om onderzoek te doen en gegevens vast te leggen. Voor nadere informatie kunt u met de contactpersonen overleggen, te weten:

Werkgroep:

Archeologie	: de heer J. van der Putten,	telefoon 035 - 6018965
Genealogie	: de heer W. Routers,	telefoon 035 - 6010169
Mondelinge geschiedenis:		
	de heer W.P. de Kam,	telefoon 035 - 5880048
Contact Gemeentelijke Monumentencommissie:		
	de heer H. Gerth,	telefoon 035 - 6016635
Contact Museum Oud Soest:		
	de heer A.J. van den Dijssel,	telefoon 035 - 6027238

De contributie bedraagt fl. 40,00 per jaar

Betaling is mogelijk : - op de postrekening van de penningmeester
Historische Vereniging Soest nr. 54 59 218
- dan wel op de bankrekening van de Vereniging bij
de Rabobank te Soest, rek.nr. 3599.02.235
(Giro van de bank: 21 27 75)

Losse nummers : Verkrijgbaar bij de secretaris.
Leden fl. 5,00
Niet-leden fl. 10,00

INHOUDSOPGAVE ZOMERNUMMER 2001

	Blz.
Het erf Grooteloo (deel 2)	1
Regionale Werkgroep Klederdrachten	9
Annalen St.Josefgesticht (4)	11
Soestdijk - Lage Mierde	21
Monumenten en Geschiedenis: Het Veerhuis	27
Van oorsprong.....(deel 7)	29
Van de boekenplank	32

Errata: Huizen in Laag-Hees (Pijnenburg) in 1832 (los bijgevoegd)

